

Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld voor de WERV-gemeenten

Concept juni 2007

colofon

Projectbureau WERV

Nieuwe Veenendaalseweg 75
Postbus 201, 3910 AE Rhenen

telefoon: 0317-681797

fax: 0317-617046

e-mail: info@werv.nl

Wageningen: Wim Haver en Wilma Pol

Ede: Sonja Fris (projectleider) en Claire Nouwen

Rhenen: Elsbeth Mulwijk en Otto Vloedgraven

Veenendaal: Geerdien Krijnen en Marina Karsten

met ondersteuning van Nieuwland Advies: René Siemens en Marije Tilstra

fotografie

René Siemens, Sonja Fris

vormgeving

Nieuwland Advies

reproductie

Gemeente Ede

copyright

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Deze uitgave is met de grootste zorgvuldigheid opgesteld. Noch de makers, noch de uitgever stellen zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld

voor de WERV-gemeenten

Concept ter behandeling door de gemeenteraden

Concept juni 2007

Inhoudsopgave

Samenvatting

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding en doel voor het Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld	7
1.2	Afstemming op ruimtelijk beleid	8
1.3	Het plan	10
2	De landschapsontwikkelingsvisie	11
2.1	Het Binnenveld	11
2.2	De visie	15
3	Projecten overzicht	21
4	De uitvoering	43
4.1	Promotie en professionele ondersteuning	43
4.2	Organisatie en uitvoering LOP Binnenveld	43

Bijlagen

I	Cultuurhistorische en aardkundige objecten Binnenveld (bij project 7)
II	Projecten uitvoeringsprogramma Binnenveld 2007-2013
III	Plankaart Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld

Samenvatting

De WERV gemeenten Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal hebben het Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld opgesteld. Het plan zal richting geven aan de gezamenlijke inspanning van de vier gemeenten voor de kwaliteit van het Binnenveld.

De landschapsontwikkelingsvisie geeft de ruimtelijke visie op de gewenste ontwikkeling. De visie is uitgewerkt in een projectenlijst en een voorstel om de uitvoering aan te pakken.

De WERV gemeenten willen het Binnenveld behouden als aantrekkelijk gemeenschappelijk uitloopgebied. Daarbij wordt het volgende nagestreefd.

1. Het landschap van het Binnenveld blijft behouden en de landschappelijke differentiatie wordt versterkt. Initiatieven voor functieverandering, vernieuwing en landgoedvorming worden begeleid; dit gebeurt met het oog op nieuwe ruimtelijke kwaliteit.
2. De randen van de kernen worden in het landschap ingepast en tussen de verschillende kernen blijven groene wiggen behouden. De toegankelijkheid van het landschap voor recreatief medegebruik door de bewoners van de omliggende kernen wordt verbeterd.
3. In de lage kern van het gebied worden de natuurwaarden versterkt. Voor zover mogelijk wordt natuurontwikkeling en agrarisch grondgebruik gecombineerd met waterberging. Tevens worden de ecologische relaties met de rest van de Gelderse Vallei en met de grote natuurgebieden Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Nederrijn behouden en versterkt.

De visie is per thema uitgewerkt in projecten.

Projecten voor het thema landschap zijn gericht op het behouden en versterken van het patroon van landschappelijke beplantingen. Er worden nieuwe initiatieven genomen en de bestaande praktijk van landschapsbeheer in samenwerking particulieren wordt voortgezet. Voor de vormgeving en inpassing van de agrarische dynamiek wordt een Beeldkwaliteitsplan Binnenveld opgesteld. Daarnaast zijn projecten opgenomen om de groene wiggen tussen de kernen te behouden en om de stedelijke randen beter in het landschap in te passen.

Voor het thema cultuurhistorie wordt een verkenning uitgevoerd naar de cultuurhistorische objecten. Afhankelijk van het resultaat daarvan, wordt herstel en beheer geprogrammeerd. Voor het thema ecologische netwerken zijn vier zones aangewezen, waarvoor de gemeenten het initiatief nemen.

Projecten onder het thema recreatie dragen bij aan de ontwikkeling van een recreatief routenetwerk vanuit de woonomgeving en dwars door het Binnenveld.

Om de uitvoering van het plan te ondersteunen zijn landschapscoördinatoren, een programmacoördinator en twee adviescommissies (oost en west apart) in het plan opgenomen.

De gemeenten zullen voor de uitvoering van het plan subsidie (ILG) aanvragen bij de provincies Gelderland en Utrecht.

1 Inleiding

De gemeenten Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal startten hun samenwerking vanwege het groene hart van de vier gemeenten: het Binnenveld. De visie op verstedelijking, zoals vastgesteld in de Regionale Structuurvisie WERV, is dan ook onlosmakelijk verbonden met het stellen van grenzen aan het verstedelijkingsgebied (de rode contour), die samenvalt met het behoud van het buitengebied (de groene contour).

1.1 Aanleiding en doel voor het Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld

In het uitvoeringsplan van de Structuurvisie is de ontwikkeling van het Binnenveld als één van de prioritaire thema's aangegeven, wil de visie op verstedelijking zinvol zijn.

Doel van de samenwerkende gemeenten is te komen tot een integrale aanpak voor het gehele Binnenveld om daarmee het groene karakter van het Binnenveld te behouden, gerelateerd aan de omliggende natuurgebieden van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug, ecologische verbindingen en ecopassages.

In de aanpak voor het Binnenveld worden alle functies mee genomen:

- De begrenzing van de verstedelijking en het behoud van groene wiggen.
- Het aantrekkelijke en gevarieerde landschap als stedelijk uitloopgebied.
- Netwerk van recreatieve routes.
- Natuur, natuurbescherming en ecologische verbindingzones.
- De agrarische ontwikkelingen en de functiewisseling.
- Waterberging.

Landschappelijke inpassing stedelijk gebied

Recreatieve routes: ruiterroute

1.2 Afstemming op ruimtelijk beleid

Voor delen van het Binnenveld zijn en worden recentelijk diverse plannen opgesteld, die bijdragen aan de doelen van het LOP Binnenveld.

Regionale plannen

- In de Gebiedsplannen Natuur en Landschap hebben de provincies de gebiedsdoelen voor natuur en landschap uitgewerkt. Belangrijk zijn de natuurontwikkeling en de ecologische verbindingzones tussen Wageningen en Ederveen en bij de Grebbeberg en de Utrechtse Heuvelrug (bij Rhenen).

In het gebied van Wageningen tot Ederveen komt diep grondwater naar boven; blauwgraslanden zijn in de Hellen en Bennekomse Meent bewaard gebleven en er zijn kansen voor uitbreiding ervan. De verbinding met de uiterwaarden moet herkolonisatie van amfibieën en reptielen mogelijk maken. Verder wordt in het plan gewezen op het belang van de ecologische verbindingzones voor de ontsnippering en de ruimtelijke geleding. Voor het Binnenveld is de ontwikkelingsopgave gericht op het complex van schraallanden, dat in noordelijke richting wordt geschakeld met het Allemanskampje. In verdroogde natuurterreinen wordt de invloed van kwel versterkt. Verder is belangrijk dat ecologische verbindingen tot stand komen en dat voor amfibieën natte landschapselementen worden gerealiseerd.

De uitvoering gebeurt langs twee sporen. Ten eerste het landschapsbeheer, het agrarische natuurbeheer en de kleinschalige natuurontwikkeling bij particulieren. Ten tweede het particulier beheer en/of de verwerving van de begrensde nieuwe natuur door SBB. In de gebiedsplannen vinden eigenaren en beheerders de mogelijkheden die de subsidieregelingen Agrarisch Natuurbeheer (SAN) en Natuurbeheer (SN) bieden.

Natte natuur in het Binnenveld

Grift en Bennekomse Meent

- Het Waterhuishoudkundig inrichtingsplan Binnenveld voor het natuurontwikkelingsgebied en waterbergingsgebied rond de Grift. Voor dit deelgebied zijn de visie en de maatregelen in het LOP Binnenveld slechts globaal geformuleerd. Het Waterschap heeft in 2006 over de uitvoering en de financiering van de maatregelen met de provincies Gelderland en Utrecht een convenant afgesloten.
- Gebiedsvisie voor de Grebbelinie. In het uitvoeringsprogramma zijn het bezoekerscentrum op het fort aan de Buursteeg en de herinrichting van de voet van de Grebbeberg – het hoornwerk - als sleutelprojecten opgenomen. Voor beide projecten is de provincie Utrecht trekker.
- Voor de uiterwaarden bij Wageningen is in het kader van het Plan Noordoever Nederrijn het projectplan Uiterwaarden Lexkesveer voorbereid. Daarbij wordt het hydraulisch knelpunt Veerdam opgeheven; in samenhang met rivierverruiming en natuurontwikkeling. In het oosten sluit dit aan op het projectgebied Renkumse Poort. Hiermee wordt een robuuste verbindingszone gecreëerd tussen de veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

Lokale projecten

- De Verkenning planuitwerking van de Reconstructie voor Binnenveld Oost; voor een groot deel van het Gelderse deel van het Binnenveld (Ede en Wageningen). De visie en de maatregelen van het LOP Binnenveld komen grotendeels overeen met dit deelplan.
- Het Plan Achterberg voor projectideeën rond Achterberg; voor een gedeelte van het Utrechtse deel van het Binnenveld. De visie en de maatregelen uit het LOP Binnenveld zijn uitgebreider dan die in dit deelplan.

- Het plan “Samenwerken op de Wageningse Eng” voor de Wageningse Eng. De plannen voor dit gebied worden uitgewerkt door de Gebiedsorganisatie Wageningse Eng. De specifieke maatregelen zijn niet in het LOP Binnenveld opgenomen.
- Het Plan van aanpak voor de Groenzone Ede-Veenendaal ten oosten van de nieuwe woonwijk Veenendaal-oost. De Groene Grens maakt deel uit van het ISEV-project. Het project omvat nieuwe woon- en werklocaties, de realisatie van de EVZ en de groenzone ten oosten van Veenendaal.
- Het Landschapsonwikkelingsplan Veenendaal voor het buitengebied van Veenendaal. De visie en de maatregelen uit het LOP Binnenveld komen overeen met dit plan voor het gehele buitengebied van de gemeente Veenendaal.

1.3 Het plan

Het opstellen van de landschapsonwikkelingsvisie en het uitvoeringsprogramma voor het Binnenveld is gestart met een ontwerpatelier in februari 2006. De resultaten zijn door DLG verwerkt in het boekje “Schetsschuit reconstructie Binnenveld”. In vervolg op het ontwerpatelier is de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost opgesteld.

Vanuit de WERV is vervolgens één Landschapsonwikkelingsvisie Binnenveld voor het gehele Binnenveld opgesteld.

In overeenstemming met de aard van dit landschapsonwikkelingsplan zijn alleen projecten voor de thema's landschap, cultuurhistorie en natuur uitgewerkt.

Gebiedsbegrenzing

Het plangebied is het deel van de Vallei tussen de kernen Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal, voor zover dat ligt tussen de A12 en de Rijn.

De uitvoering van dit plan

Het uitvoeringsprogramma bevat concrete maatregelen voor de thema's landschap, cultuurhistorie, natuur en enkele algemene voorstellen. Onder deze laatste categorie valt ook de aanstelling van een programmacoördinator, die namens de WERV-gemeenten een aanjaagfunctie zal vervullen.

Over de financiering en de organisatie van de uitvoering worden per provincie afspraken gemaakt.

2 De landschapontwikkelingsvisie

In het boekje “Schetsschuit reconstructie Binnenveld” zijn de hoofdlijnen van de huidige ontwikkelingen en streefbeelden van het Binnenveld aangegeven voor de vier thema's Economie en stadsranden, Water en natuur, Cultuurhistorie en recreatie en Landbouw en landschap. De accenten liggen bij de ontwikkeling van het Binnenveld als aantrekkelijk uitloopgebied voor de omliggende dorpen en steden en het versterken van de landbouwstructuur.

Om het waardevolle landschap te behouden is tijdens het ontwerpatelier een schets voor het landschappelijk “streefbeeld 2010-2015” gemaakt. Deze schets is in het LOP Binnenveld uitgewerkt tot de landschapontwikkelingsvisie. De ondergrond en de occupatiegeschiedenis bepalen het karakteristieke landschap en vormen het kader voor de ruimtelijke visie. Essentieel in de realisatie van de landschapontwikkelingsvisie zijn de mogelijke win-win situaties door het combineren van verschillende (deel)projecten en initiatieven; bijvoorbeeld fietsen/wandelen & landschapsbouw, nieuwe landgoederen & ecologisch netwerk.

2.1 Het Binnenveld

Het Binnenveld is ontstaan als gletsjerbekken tussen de twee stuwwalcomplexen van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. In de laatste ijstijd is dit diepe dal voor een belangrijk deel opgevuld met dekzand, dat door westelijke winden is aangevoerd. Aan de oostzijde is meer zand afgezet, waardoor hier de overgangen van laag naar hoog geleidelijker zijn. Het dal heeft hierdoor een asymmetrische opbouw gekregen.

De ondergrond

Met deze hoogteverschillen hangen ook de sterke verschillen in nat en droog samen. Water uit de hoog gelegen stuwwallen zorgt voor schoon kwelwater in het centrale open deel van het Binnenveld langs de Grift. Het is de basis voor de bijzondere natuurwaarden in de natuurgebiedjes de Hel, de Blauwe Hel, de Bennekomse Meent en voor het natuurontwikkelingsgebied.

In de dekzandvlakte zijn door verstuing dekzandruggen ontstaan; zoals de Nergena.

Het meest zuidelijke deel van het Binnenveld – de Nude - staat onder invloed van de Rijn. In dit oeverwallenlandschap werd – bovenop het dekzand - rivierklei afgezet.

In het laagst gelegen en natste centrum van het Binnenveld stagneerde het water. Rondom het huidige Veenendaal kwam een hoogveenkussen tot ontwikkeling.

De occupatie van het landschap

Op de overgangen van hoge naar lage gronden vestigden zich de eerste bewoners. In een gesloten systeem werd het hele landschap in gebruik genomen. De mensen gebruikten de hogere gronden voor bouwland. De laag gelegen gronden werden gebruikt als hooiland en weiland. Op de grote hoog gelegen complexen bos en woeste grond graasden de schaapskudden en werden plaggen gestoken.

- In het Binnenveld vond de eerste bebouwing en ontginning plaats op de hellingen van de stuwwal en op de dekzandruggen. De oude grote bouwlandcomplexen liggen op de flanken van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Aan de oostzijde is alleen de Wageningse Eng over gebleven. In het oosten werd de bebouwing op de haaks op de flanken gelegen dekzandruggen kenmerkend: Wageningen (bebouwd), Nergena, de Manen (bebouwd). In het westen ontwikkelde Achterberg zich op een hoog gelegen uitloper van de stuwwal.
- Al in de 16^e eeuw is begonnen met de ontginning van het veen rondom Veenendaal. Om de wateroverlast aan te pakken en om het veen te kunnen ontginnen en afvoeren is op de laagste plek de Bisschop Davids Grift gegraven. Deze watergang zorgt voor de afwatering in noordwestelijke richting. Hier is het kleinschalige verveningslandschap ontstaan met een wijken- en slagenverkaveling.
- Pas in het tweede deel van de 19^e eeuw werd begonnen met de ontginning van de natte heide- en broekgebieden: de Born, de Kraats, het Maanderbroek, de Kade en aan de westzijde de Kampen en de Meent.
- Nog later - in de vijftiger jaren van de 20^e eeuw - zijn het Wageningse Binnenveld en de Achterbergse Hooilanden ontgonnen. Zo ontstond het grootschalige open agrarisch landschap.
- In het vruchtbare oeverwallenlandschap van de Nude zijn de akkerbouw en fruitteelt beeldbepalend geweest. Vooral de boomgaarden zijn hier de kenmerkende beplantingsvorm.

Nieuwe ontwikkelingen

De agrarische ontwikkeling in het Binnenveld en de ontwikkeling van de kernen er omheen leiden tot ruimtelijke veranderingen.

- De meeste agrarische grond wordt gebruikt voor de melkveehouderij. Daarnaast bevinden zich in de Nergena, Kraats en bij Achterberg concentraties van intensieve veehouderijbedrijven. In de landbouw doet zich nu een sterke dynamiek voor van bedrijfsbeëindiging, verbreding, modernisering en specialisatie. Het is aan de gemeenten deze dynamiek te begeleiden en te zorgen dat ruimte voor ondernemerschap wordt gecombineerd met ruimtelijke kwaliteit. In het Reconstructieplan en in de streekplanuitwerking Nota Functiewisseling zijn hiervoor lijnen uitgezet.
- De vier WERV gemeenten zijn met elkaar overeen gekomen om bij de uitleg van de stedelijke gebieden het Binnenveld zoveel mogelijk te sparen. Aan de noordzijde van het Binnenveld realiseren Ede en Veenendaal gezamenlijk het ISEV-project voor wonen, werken en natuur. De landschappelijke inpassing van Veenendaal-oost wordt hier gerealiseerd door de aanleg van natuur en recreatief groen gecombineerd met de ontwikkeling van extensieve recreatie (bijv. wandelommetjes) en waterberging. Samen met de ecologische verbindingzone naar de

Gelderse Vallei moet dit gebied een duurzame groene wig zonder bebouwing vormen tussen Ede en Veenendaal. Het agrarisch gebied wordt daardoor kleiner. Betrokken agrarische bedrijven in het plangebied van de Groenzone Ede-Veenendaal ("Groene Grens") zullen ruime functiewisselingsmogelijkheden krijgen.

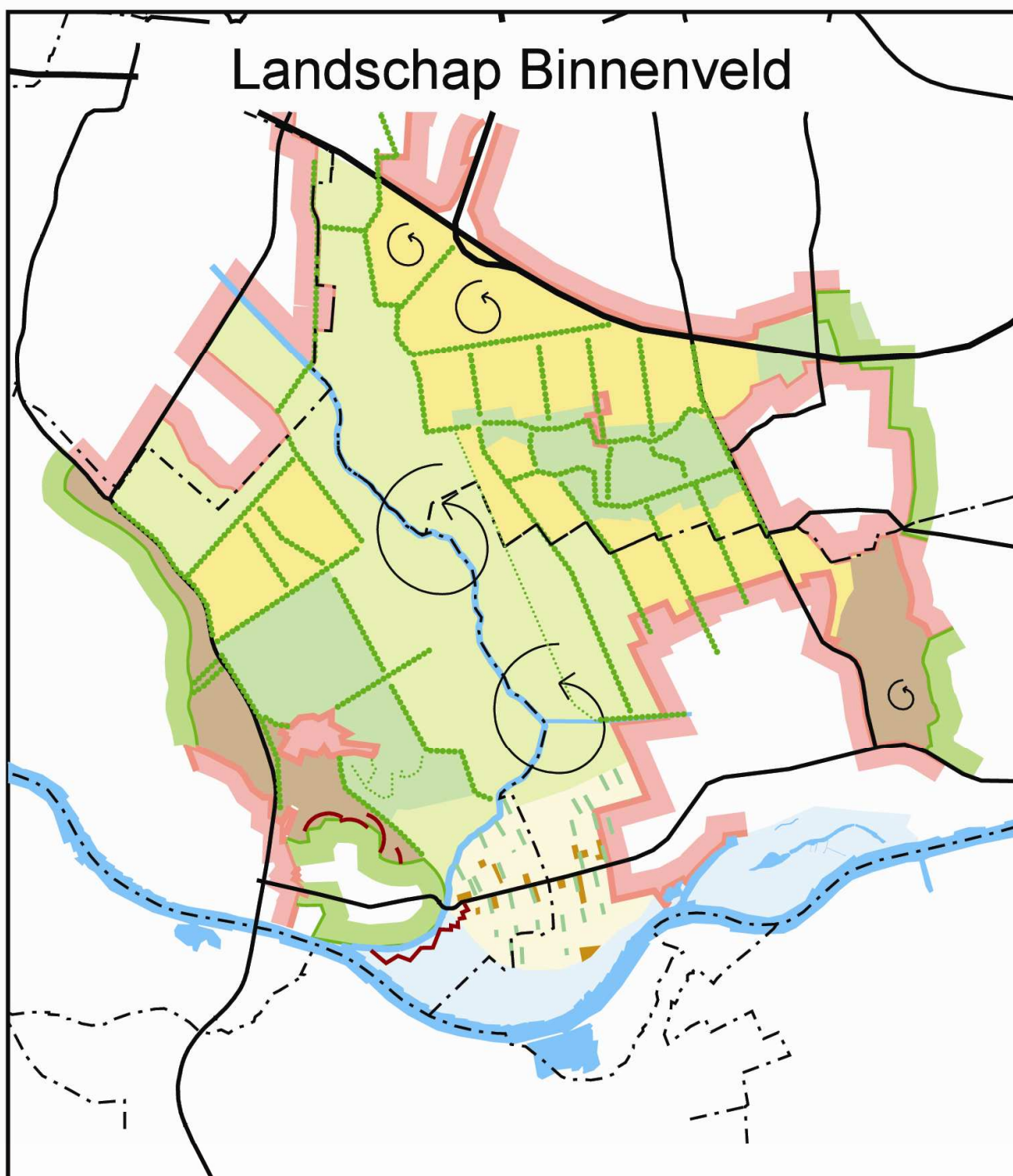
Uitgangspunten voor de toekomst

Het Binnenveld is een divers en aantrekkelijk gebied met veel potenties op het gebied van natuur, water, extensieve recreatie (uitloopgebied voor de omringende kernen) en landbouw.

Het landschap van het Binnenveld heeft de volgende waardevolle uitgangspunten.

- Het Binnenveld heeft een sterke landschapsstructuur dankzij de open ruimte, de Grift in het midden, de hoge randen van de stuwwallen en de differentiatie in zes herkenbare cultuurhistorische landschappen.
- Dankzij de lage ligging en de voeding met schoon voedselarm kwelwater liggen in de kern van het Binnenveld gebieden met zeer hoge natuurwaarden (de Hel, de Blauwe Hel) en potenties.
- Het Binnenveld is het gemeenschappelijk uitloopgebied voor de bewoners van Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal.
- De dynamiek in de agrarische sector is de opmaat voor een brede plattelandsontwikkeling met impulsen voor nieuwe ruimtelijke kwaliteit.

Landschap Binnenveld

landschapstype:

- kampenlandschap
- engenlandschap
- broekontginningslandschap
- oeverwallenlandschap
- uiterwaardenlandschap
- veenontginningslandschap

open gebied

..... laanbeplanting

..... knotbomen

~~~~~ graften

~~~~~ hoogstamboomgaard
indicatief

~~~~~ hoornwerk Grebbelinie

——— houtwallen / singels / bosjes
indicatief en bestaand

- - - - - meidoornhaag indicatief

nieuwe landgoederen buiten
de open gebieden en natuurgebieden

werv

2.2 De visie

De WERV gemeenten willen het Binnenveld behouden als aantrekkelijk gemeenschappelijk uitloopgebied. Daarbij wordt het volgende nagestreefd.

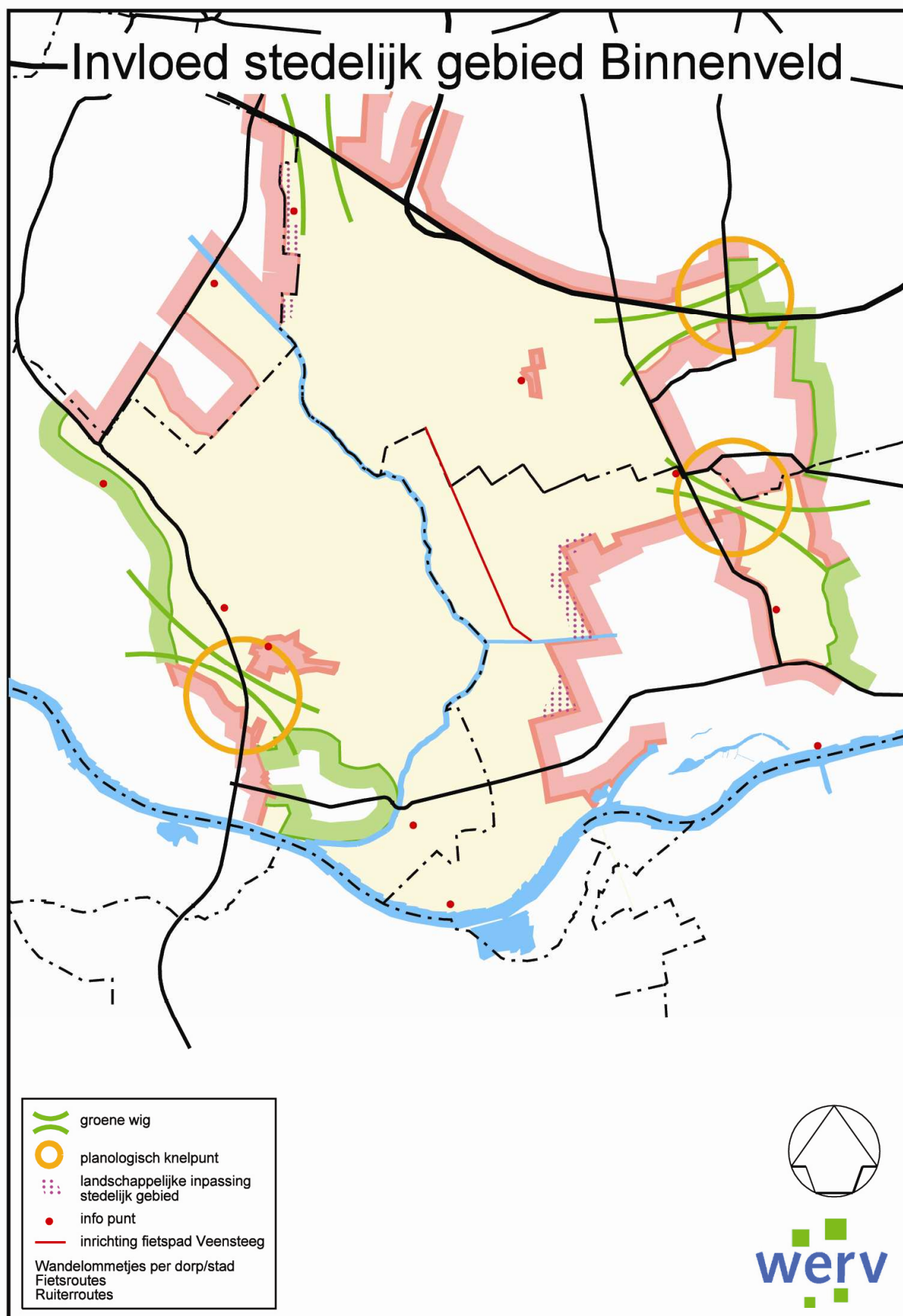
1. Het landschap van het Binnenveld blijft behouden en de landschappelijke differentiatie wordt versterkt. Initiatieven voor functieverandering, vernieuwing en landgoedvorming worden begeleid; dit gebeurt met het oog op nieuwe ruimtelijke kwaliteit.
2. De randen van de kernen worden in het landschap ingepast en tussen de verschillende kernen blijven groene wiggen behouden. De toegankelijkheid van het landschap voor recreatief medegebruik door de bewoners van de omliggende kernen wordt verbeterd.
3. In de lage kern van het gebied worden de natuurwaarden versterkt. Voor zover mogelijk wordt natuurontwikkeling en agrarisch grondgebruik gecombineerd met waterberging. Tevens worden de ecologische relaties met de rest van de Gelderse Vallei en met de grote natuurgebieden Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Nederrijn behouden en versterkt.

Deze doelen zijn hieronder uitgewerkt.

1.1 Behoud van het Binnenveld en behoud en versterking van de landschappelijke differentiatie.

De beschreven landschappelijke kenmerken vormen het uitgangspunt voor de vormgeving van de ontwikkeling.

- Het engenlandschap met de oude bouwlanden op de flanken van de stuwwallen wordt gekenmerkt door de openheid en de bolle ligging. Het behoud van de openheid staat hier voorop.
  - Op de Wageningse Eng wordt gestreefd naar behoud van de openheid. Uitwerking vindt plaats in het project Samenwerken op de Wageningse Eng.
  - Op de flanken van de beboste Utrechtse Heuvelrug staat het behoud van de openheid op de glooiende hellingen voorop. Op de Laarserberg worden steilranden (grften) hersteld.
- Het kampenlandschap wordt gekenmerkt door de kleinschalige blokverkaveling. Het behoud van de kleinschaligheid en het versterken van de ontginningsbasis staan hier voorop.
  - In de Nergena worden (dubbele) laanbeplantingen langs de wegen nagestreefd; vooral op de rand van de dekzandrug, om de grens van het relatief open gebied te markeren.
  - Het gebiedje De Horsten wordt als zelfstandig landschappelijke eenheid benadrukt, met afwijkende kavelvormen en knotbomen op kavelgrenzen.
- In het oeverwallenlandschap van de Nude wordt het beeld bepaald door de lintbebouwing, de fruitteelt en de meidoornhagen ter weerszijden van de N225. Behoud en herstel van hoogstamboomgaardjes en meidoornhagen wordt gestimuleerd.
- Het broekontginningslandschap wordt gekenmerkt door de rationele verkaveling met langgerekte beplantingen langs wegen en kavelgrenzen. Het versterken van de beplantingsstructuur staat voorop.

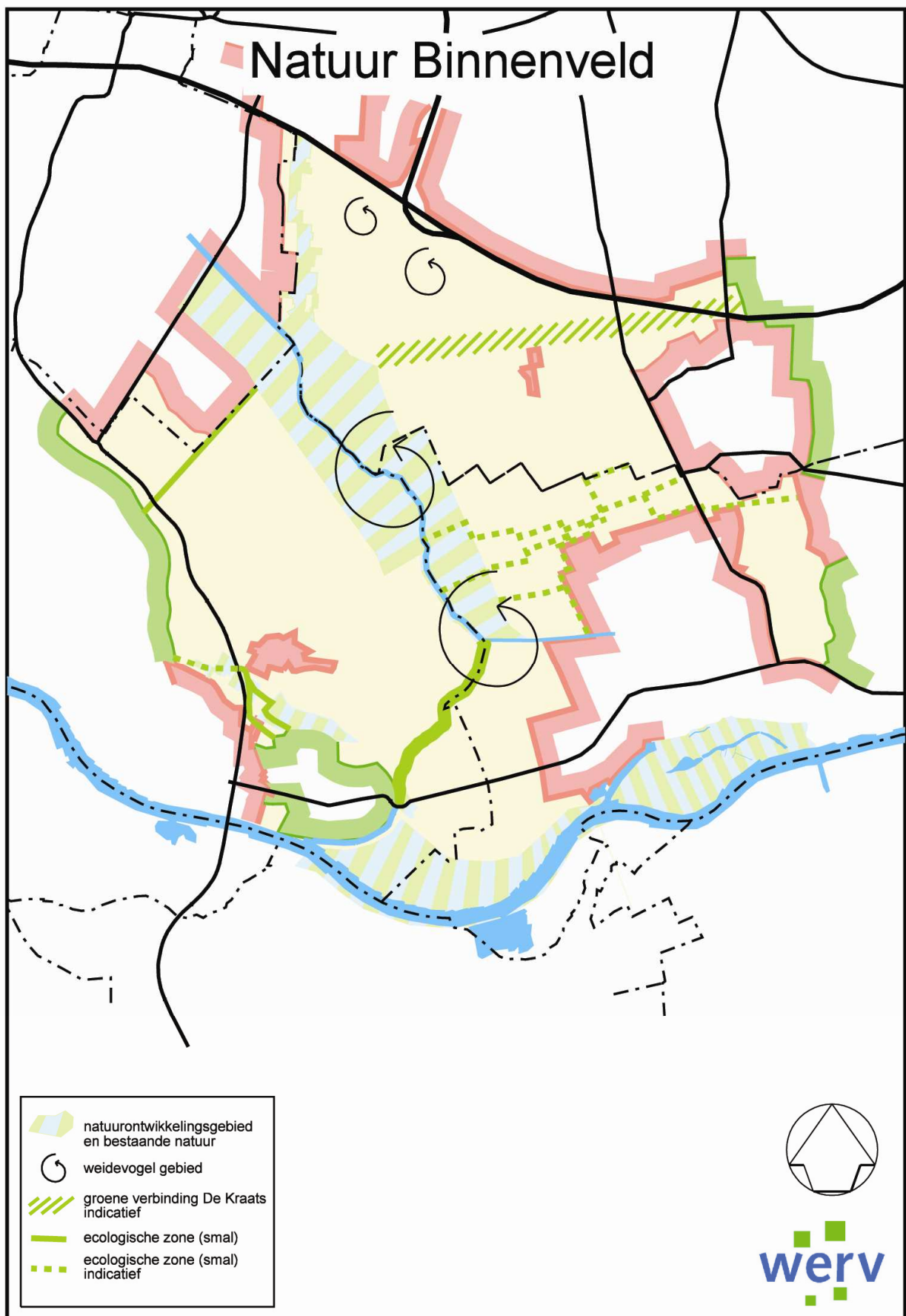
- In de gebieden Maanderbroek en de Kade wordt de boombeplanting langs de bebouwingslinten versterkt. Daartussen blijft het landschap open.
- In de intensief bebouwde Kraats en in de Hoeven wordt het patroon van noord-zuid gerichte wegbeplantingen en oost-west gerichte houtsingels langs de kavelgrenzen versterkt. In de Born worden noord-zuid gerichte beplantingen langs wegen en natuuroevers langs sloten gestimuleerd.
- In De Meent zullen wegbeplantingen de begrenzing met het relatief open gebied vormen.
- In De Kampen en de Tinneweï ten zuiden van Veenendaal wordt het behoud en de ontwikkeling van houtwallen, houtsingels en kleine bosjes gestimuleerd; loodrecht op de Heuvelrug.
- Het open veenontginningslandschap wordt gekenmerkt door de smalle opstreckende kavels met kavelsloten als begrenzing.
  - In de Bennekomse Meent, de Hooilanden en Goede Troost wordt gestreefd naar het behoud van de openheid bij veranderingen naar natuur en waterberging.
  - In het verveningslandschap De Hellen zullen opgaande beplantingen en struweel beeldbepalend zijn.
- In het uiterwaardenlandschap Lexkesveer, Wolfswaard en Blauwe Kamer staat natuurontwikkeling voorop, met behoud van de steenfabrieken als cultuurhistorische relictten uit het industriële tijdperk.

1.2 Functiewisseling en landgoedvorming; begeleiding van initiatieven voor functieverandering en vernieuwing met het oog op nieuwe ruimtelijke kwaliteit.

In het proces van functiewisseling zullen de gemeenten de initiatiefnemers begeleiden. Daartoe wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Bij de ontwikkeling worden de specifieke kenmerken van beplantingen, erven en bebouwing als uitgangspunt genomen voor ontwikkeling en vernieuwing. De vernieuwing kan ook vorm krijgen in de vorm van nieuwe landgoederen; behalve in de karakteristieke open landschappen. Langs de flanken van de Heuvelrug, aan de rand van stedelijke gebieden en in de ecozones en groenzones kunnen de nieuwe landgoederen bijdragen aan de realisatie van de ruimtelijke en ecologische doelen. Voor de landgoedvorming worden in het op te stellen Beeldkwaliteitsplan Binnenveld nadere eisen gesteld.

2.1 Landschappelijke inpassing van de randen van de kernen en groene wiggen tussen de verschillende kernen (zie ook onder 3).

- Aan de buitenzijde van Veenendaal-oost wordt de Groene Grens ontwikkeld. Dit is de duidelijke definitieve grens tussen Ede en Veenendaal. De Groene Grens biedt ruimte voor natuur en vormt een schakel tussen de natuurgebieden bij de Grebbelinie en langs de Grift. Tevens is er ruimte voor waterberging en zijn er recreatiemogelijkheden voor bewoners uit Veenendaal en Ede.

- Langs de noord- en westzijde van Wageningen ontbreekt de landschappelijke inpassing in de omgeving. Het doel is een groene inrichting van de stadsrand, gecombineerd met waterberging, nieuwe landgoederen en mogelijkheden voor extensieve recreatie in de vorm van wandelommetjes.
- Tussen Ede-Bennekom, Bennekom-Wageningen en Rhenen-Achterberg liggen drie knelpuntlocaties. Hiervoor worden plannen uitgewerkt, om ze als groene wiggen veilig te stellen en in bestemmingsplannen op te nemen. Het doel is om twee groene wiggen ter weerszijden van Bennekom te behouden en te versterken zodat een aaneengesloten verstedelijkingslint langs de Veluwe wordt voorkomen. Daarmee kan bovendien de ruimtelijke en ecologische relatie tussen de Veluwe en het Binnenveld behouden blijven. Tussen Achterberg en Rhenen is het doel een groene wig te ontwikkelen ten behoeve van de ecologische relatie tussen Grebbeberg e.o. en de Heuvelrug, gecombineerd met de problematiek rond de N 233 aldaar.

2.2 De toegankelijkheid van het landschap voor recreatief medegebruik door de bewoners van de omliggende kernen wordt verbeterd.

Er wordt een netwerk van recreatieve routes ontwikkeld. Dat zal bestaan uit wandelpaden vanuit de kernen, fietspaden en ruiterspaden. Ten behoeve van informatie en oriëntatie worden eenvoudige infopunten gerealiseerd. De recreatieve paden en routes zullen in overleg met grondeigenaren, bewoners, gebruikers e.d. ontwikkeld worden. Belangrijk is de afstemming op doelen zoals aanleg en herstel van beplantingen, cultuurhistorie, ecologie (bijv. ijsvogelproject De Kraats), en voorzieningen (bijv. theeschenkerij, bakker, kanoverhuur, manege, station/bus).

3. In de lage kern van het gebied worden de natuurwaarden versterkt. Tevens worden de ecologische relaties met de rest van de Gelderse Vallei en met de grote natuurgebieden Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Nederrijn behouden en versterkt.

- Ter weerszijden van de Grift worden de natuurdoeltypen blauwgrasland en Grote zeggegemeenschap nagestreefd. Het gaat om gronden die in eigendom zijn of komen van SBB. Daarnaast liggen hoger gelegen kamgraslanden, die in eigendom van particulieren blijven.
- Aan de oostzijde van het Binnenveld is de relatie met de Veluwe minimaal geworden door de stedelijke ontwikkeling van Wageningen en Bennekom. De ecologische relatie met het centrale natuurgebied wordt in het agrarisch gebied gerealiseerd door de aanleg en de verbreding van de beplantingen en slootoevers in twee verbindingzones: de ene tussen de Bennekomse Meent, via de Kraats tot Hoekelum en de andere ten noorden van Wageningen.
- Aan de westzijde van het Binnenveld moet de ecologische relatie tussen de Utrechtse Heuvelrug en Laarserberg & Grebbeberg worden verbeterd. Het streven is om de ruimtelijke, visuele en ecologische relaties tussen de

Heuvelrug en het Binnenveld te behouden. Aan de zuidkant van het bedrijventerrein van Veenendaal is het de bedoeling een ecologische verbindingszone te realiseren tussen de Heuvelrug en het centrale natuurgebied. Deels zal de ecozone ingericht worden met een houtsingel zodat ook de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein verbeterd wordt.

- Langs de Rijn wordt de robuuste ecologische verbinding vanaf de Renkumse poort, via de Wageningse uiterwaarden en de Blauwe Kamer naar de Palmerswaard bij Rhenen ontwikkeld.

3 Projectenoverzicht

Om de landschapsonwikkelingsvisie te realiseren worden onderstaande projecten voor landschap, cultuurhistorie en natuur voorgesteld.

1. Beeldkwaliteitsplan voor rood én groen voor het hele Binnenveld

Doelen

- Ruimtelijke kwaliteit van alle nieuwe bebouwing én landschappelijke inpassing als handvat naast of aanvullend op de Welstandsnota;
- Voor bestaande bebouwing te gebruiken als voorbeeldboek streekeigen beplanting, als handvat voor aanleg van erfbeplantingen/inpassingen.

Aanpak

Dit plan vereist nauwe samenwerking met de welstandscommissies en na het opstellen een inspraak- en vaststellingstraject via de gemeenteraden. Hierbij hoort ook het stimuleren en de aanleg van streekeigen erfbeplanting (plan door landschapsbeheerder en vergoeding plantmateriaal in natura) – zie hierna. Voor het Edese deel van het Binnenveld is er al een voorbeeldboekje en folders voor streekeigen (erf)beplanting.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Kosten en financiering

- Opstellen van het plan inclusief boekje en folder
per deelgebied of landschapstype € 40.000,-
- Twee rondritten en presentaties aan betrokken
Partijen € 3.000,-

De financiering ligt bij de vier WERV gemeenten, eventueel met subsidie.

2. Groene wiggen tussen kernen

Doelen

Een aantal kernen van het Binnenveld dreigt aan elkaar te groeien, zodat één verstedelijkingsband ontstaat. Door ontwikkeling of versterking van groene wiggen tussen de kernen wordt dit voorkomen.

Het doel van de groene wiggen is zowel ruimtelijk (fysieke scheiding tussen kernen) als ecologisch (ecologische verbindingzones).

Aanpak

Het planologisch traject is als volgt: per locatie wordt een landschapsplan opgesteld, waarna verwerking in het bestemmingsplan volgt. Er zijn vier groene wiggén. De aanpak van de groene wiggén 2a t/m 2c is hierna uitgebreid beschreven.

- 2a tussen Ede en Bennekom, ten laste van de gemeente Ede.
- 2b tussen Bennekom en Wageningen (inclusief de Wageningse Eng), ten laste van de gemeente Wageningen.
- 2c tussen Rhenen en Achterberg, ten laste van de gemeente Rhenen.
- 2d tussen Veenendaal en Ede. Voor de invulling hiervan werken Veenendaal en Ede samen aan het project 'De Groene Grens' (groenzone Ede-Veenendaal). Dit project wordt gefinancierd vanuit de stedenbouwkundige ontwikkeling.

2a. Groene wig Ede-Bennekom

Thema's/elementen

In het gebied tussen Ede en Bennekom spelen diverse ontwikkelingen:

- Het gebied van de Hoekelumse Eng en sportvelden Hoekelumse Eng is eigendom van de gemeente Ede. Het wordt gezien als kansrijke locatie voor sportvelden, evenementen en allerlei stedelijke functies.
- Ter hoogte van deze groene wig is een ecologische verbindingszone gepland; deze is in ontwikkeling en bestaat onder andere uit de herstelde beplanting rond de Hoekelumse Eng, het aangelegde Doornbos en aanleg van een dassentunnel onder de A12 door Rijkswaterstaat.
- Bij de herontwikkeling van Ede-Oost wordt de verbreding van de Edese weg en een nieuwe aansluiting op de A12 voorzien. Bij deze nieuwe en verbrede ontsluitingswegen is de ecologische flessenhals Hoekelum-De Hoeven een kritisch punt. Bekeken moet worden in hoeverre de ecologische verbinding in tact blijft, dan wel versterkt kan worden.
- Het gebied Zandlaan en het voormalige ziekenhuisterrein Bennekom worden herontwikkeld. Met de ontwikkeling van het ziekenhuisterrein komt de groenzone langs de A12 te vervallen.

Aanpak

De realisatie van een aantal ontwikkelingen is te combineren met de aanleg van faunavoorzieningen en natuur- en landschapselementen. Hiermee kan de groene geleding en de ecologische schakelfunctie versterkt worden. Verschuivingen in grondgebruik kunnen worden gebruikt om al aanwezige knelpunten aan te pakken. Het onbebouwd houden van de Hoekelumse Eng en het groene lint aan de zuidzijde van de A12 tot het tunneltje ten oosten van Bennekom is belangrijk voor de schakelfunctie van de groene wig.

Hiertoe is eerst het opstellen van een landschapsplan nodig. Tijdens het proces dient gecommuniceerd te worden met alle betrokken projectleiders en initiatiefnemers. Het plan wordt daarna verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. De uitvoeringsmaatregelen worden gerealiseerd door mee te liften in het project Ede-Oost en de herontwikkeling van het ziekenhuisterrein.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Kostenraming en financiering Oost

- Landschapsplan en communicatie € 10.000,-
De financiering komt ten laste van de gemeente Ede.

2b. Groene wig Bennekom-Wageningen, inclusief Wageningse Eng

Thema's/elementen

In het gebied tussen Bennekom en Wageningen dient rekening te worden gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Aan de Wageningse kant neemt de bebouwing toe. Deze wig valt onder een zoekzone voor stedelijke functies. Naast het tot staan brengen van de groei is de aanleg van groene elementen nodig.
- Uitbreiding van de Wageningen Universiteit en Research.
- Vanuit de groene wig is een aansluiting op de ecologische verbindingszone Wageningen-Noord gewenst. Deze zone, bestaande uit een lijn in westelijke richting en een lijn in zuidwestelijke richting, is in ontwikkeling.

Aanpak

De te nemen maatregelen worden beschreven in een op te stellen uitvoeringsplan. Tijdens het proces dient gecommuniceerd te worden met betrokkenen (voornamelijk grondeigenaren). Daarna wordt het plan verwerkt in een bestemmingsplan.

Bij de uitwerking van deze groene wig moet afstemming plaats vinden op het project voor de Wageningse Eng en de verbindingszone Wageningen noord (project 8b).

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Kostenraming en financiering Oost

- Uitvoeringsplan en communicatie € 10.000,-
De financiering komt ten laste van de gemeente Wageningen.

2c. Groene wig Rhenen-Achterberg

Thema's/elementen

In het gebied tussen Rhenen en Achterberg dient rekening te worden gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Verstedelijking rond Rhenen en Achterberg.
- Ecologische verbindingszone tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Grebbeberg & Laarserberg.
- Doorstromingsproblematiek rond de N233 en het spoor, die mogelijk opgelost kan worden door aanleg van een rotonde of ongelijkvloerse kruising, in combinatie met ecopassages.
- Voor het herstel van de graften worden aparte plannen gemaakt.

Aanpak

In een uitvoeringsplan voor de groene inrichting en verkeerssituatie rond de N233 kan de problematiek in detail worden uitgewerkt en kan de relatie tussen de verschillende thema's vorm krijgen. Hierbij wordt gecommuniceerd met de betrokken projectleiders en grondeigenaren. Daarna worden de eventuele te wijzigen en aan te scherpen bestemmingen verwerkt in het bestemmingsplan. Uitvoeringsmaatregelen worden genomen als onderdeel van de uitvoering van het Utrechtse Gebiedsplan Natuur en Landschap.

Relatie met andere plannen

Het project is niet opgenomen in het Plan Achterberg.

Kostenraming en financiering West

- Uitvoeringsplan en communicatie € 10.000,-

De financiering komt ten laste van de gemeente Rhenen.

3. Landschappelijke inpassing stedelijk gebied

Doel

De visuele invloed van de stadsranden wordt beperkt. De overgangen naar het landschap worden verzacht en er wordt een ecologische meerwaarde gecreëerd.

- 3a. Inpassing Wageningen-west
- 3b. Inpassing Veenendaal-oost. Deze rand maakt deel uit van de Groene Grens. Zie 2d.

Thema's/elementen

Het opstellen en uitvoeren van een plan voor een 'groene grens' en landschappelijke inpassing van de noordwestkant van Wageningen zorgt ervoor, dat de overgang tussen de stadsrand en het Binnenveld wordt vormgegeven en landschappelijk wordt ingepast. Bij Wageningen wordt hiermee tevens wordt hiermee een grens getrokken voor de geplande uitbreidingen bij Kortenoord.

3a. Inpassing Wageningen-west

Aanpak

Het project beslaat het gebied langs de wijken Noordwest, Kortenoord en Nudepark.

Het plan geeft een uitwerking voor de vestiging van een kennisintensief agrarisch bedrijf en geeft tevens aan of en welke nieuwe locaties beschikbaar zijn voor één of twee melkveehouderijbedrijven.

Een combinatie met waterberging (in de vorm van een gracht) is nodig; vereiste oppervlakte hiervoor is 2 ha groen en water.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Kostenraming en financiering Oost

- Plankosten	€ 10.000,-
- Grondverwervingskosten: 2 ha x € 45.000,-	€ 90.000,-
- Kosten inrichting en beheer per element (water, groen): 2 ha x € 35.000,-	€ 70.000,-

De financiering komt ten laste van de gemeente Wageningen en subsidies.

4. Aanleg landschapselementen zonder een vergoeding voor de grondwaardedaling

Doel

De aanleg van streekeigen erfbeplantingen en landschapselementen verhoogt de aantrekkelijkheid en herkenbaarheid per deelgebied. Het gaat hier met name om elementen met weinig ruimtebeslag. Voor deze maatregelen is geen vergoeding voor grondwaardedaling beschikbaar.

Thema's en elementen

- 4a. Oost en west: stimuleren en aanleggen van streekeigen erfbeplanting en landschappelijke inpassing. Voor het hele Binnenveld 50 adressen per jaar;
- 4b. Oost en west: aanleg van landschapselementen tot 2 m breed (schatting: 2 ha).
- 4c. Oost en west: aanleg van hoogstamboomgaarden op de oeverwal (Nude), groter dan een bongerdje bij een erfbeplanting (schatting: tweemaal 2 ha).
- 4d. Oost en west: aanleg 15 poelen.
- 4e. West: herstel van graften. Een beperkt aantal is al hersteld. Vervolg is nodig.

Aanpak

Het aanleggen van landschapselementen gebeurt altijd op vrijwillige basis. De rol van de gemeenten is stimulerend. Door de landschapscoördinator wordt een plan opgesteld. Daarnaast worden materialen geleverd (plantmateriaal en andere materialen zoals rasterwerk en boompalen) en worden de bomen en afhankelijk van de situatie ook het plantsoen geplant. De eigenaar zorgt voor het plaatsen van het raster en het beheer. Hiervoor zijn mogelijk subsidies beschikbaar vanuit de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN).

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Alleen het herstel van graften is opgenomen in Plan Achterberg.

Streekeigen erfbeplantingen

Kostenraming en financiering Oost

- Erfbeplantingen en landschappelijke inpassing:

25 stuks/jaar (x € 800,-: € 20.000,-/jaar).

Gedurende 6 jaar:

€ 120.000,-

- Landschapselementen tot 2 m breed:

1 ha (x € 30.000, -)

€ 30.000,-

- Hoogstamboomgaarden: 2 ha (x € 15.000, -)

€ 30.000,-

- 10 poelen (x € 2.000,-)

€ 20.000,-

De bedragen zijn opgebouwd uit de normen en ervaringscijfers voor de levering van plantmateriaal en de levering van rastermateriaal en boompalen en het planten van de bomen en plantsoen.

De financiering komt ten laste van de gemeenten Wageningen en Ede, met subsidie (overeenkomstig de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost).

Graften

Kostenraming en financiering West

- Erfbeplantingen: 25 stuks/jaar (x € 800,-:
€ 20.000,-/jaar). Gedurende 6 jaar: € 120.000,-
- Landschapselementen tot 2 m breed:
1 ha (x € 30.000,-) € 30.000,-
- Hoogstamboomgaarden: 2 ha (x € 15.000,-) € 30.000,-
- 5 poelen (x € 2.000,-) € 10.000,-
- Herstel graften. Het herstel van graften wordt voorgezet. Dit wordt in een nieuw project uitgewerkt.

De bedragen zijn opgebouwd uit de normen en ervaringscijfers voor de levering van plantmateriaal, de levering van rastermateriaal en boompalen en het planten van de bomen en plantsoen.

De financiering komt ten laste van de gemeenten Rhenen (grotendeels) en Veenendaal, met subsidie.

5. Aanleg landschapselementen met een vergoeding voor de grondwaardedaling

Doel

Door de aanleg van nieuwe landschapselementen wordt de identiteit van het landschap versterkt en neemt de ecologische waarde toe. Om brede beplantingen te realiseren is een vergoeding voor de grondwaardedaling noodzakelijk.

Thema's/elementen

Het gaat om de volgende drie soorten beplantingen:

- 5a. houtsingels/houtwallen vanaf een breedte van 5 m (5 km) in De Kraats.
- 5b. houtsingels/houtwallen vanaf een breedte van 5 m (2 km) in De Kampen e.o.

- 5c. houtsingels vanaf een breedte van 2 m (2 km) in de Kampen en de Meent.
- 5d. meidoorn hagen met een breedte van 2 m (2 km) op de oeverwal Nude. Voor beplantingen van 5 m breedte is de vergoeding hoger dan voor elementen van 2 m breed, namelijk € 3,50/m² ten opzichte van € 2,-/m².

IJsvogelproject

In De Kraats – Nergena zijn initiatieven voor een zgn. ijsvogelproject. Het doel is om de broedgelegenheid en de foerageermogelijkheden voor de IJsvogel te verbeteren. Dit vergt het realiseren van plaatselijk steile oevers en voldoende stromend water van goede kwaliteit. Combinatie met de realisatie van wandelpaden geeft zowel winst voor natuur als recreatie.

De aanpassingen van de oever, bijvoorbeeld 500 m slootoever, zijn minimaal en zijn te combineren met de aanleg van een wandelpad en/of houtsingel.

Aanpak

Het aanleggen van landschapselementen gebeurt altijd op vrijwillige basis. De rol van de gemeenten is stimulerend.

Door de landschapscoördinator wordt een beplantingsplan en een overeenkomst opgesteld. Daarnaast regelt de coördinator de aanleg (grondbewerking, aanplant en levert de materialen). De eigenaar zorgt voor het beheer. Hiervoor zijn mogelijk subsidies beschikbaar vanuit de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN). Extra is de vergoeding voor de grondwaardedaling, gerelateerd aan de breedte van de beplanting.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Het project is niet opgenomen in Plan Achterberg.

Kostenraming en financiering Oost

- Grondwaardedaling houtsingels/houtwallen vanaf 5 m breed: 5 km (2,5 ha x € 45.000,-)	€ 112.500,-
- Inrichting houtsingels/houtwallen vanaf 5 m breed: 5 km (2,5 ha x € 35.000,-)	€ 87.500,-
- Grondwaardedaling meidoornhagen van 2 m breed: 1 km (0,2 ha x 20.000,-)	€ 4.000,-
- Inrichting meidoornhagen van 2 m breed: 1 km (0,2 ha x 25.000,-)	€ 5.000,-

De normbedragen voor de aanleg van de betreffende beplantingen zijn opgebouwd uit de normbedragen voor uitvoering aanleg landschapselementen, grondwerk, plantwerk, levering van plantmateriaal en de levering en het plaatsen van rasters.

De financiering komt ten laste van de gemeenten Wageningen en Ede, met subsidie (overeenkomstig de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost).

Kostenraming en financiering West

- Grondwaardedaling houtsingels/houtwallen vanaf 5 m breed: 2 km (1 ha x € 45.000,-)	€ 45.000,-
- Inrichting houtsingels/houtwallen vanaf 5 m breed: 2 km (1 ha x € 35.000,-)	€ 35.000,-
- Grondwaardedaling houtsingels vanaf 2 m breed: 2 km (0,4 ha x € 20.000,-)	€ 8.000,-
- Inrichting houtsingels vanaf 2 m breed: 2 km (0,4 ha x € 35.000,-)	€ 14.000,-
- Grondwaardedaling meidoornhagen van 2 m breed: 1 km (0,2 ha x 20.000,-)	€ 4.000,-
- Inrichting meidoornhagen van 2 m breed: 1 km (0,2 ha x 25.000,-)	€ 5.000,-

De normbedragen voor de aanleg van de betreffende beplantingen zijn opgebouwd uit de normbedragen voor uitvoering aanleg landschapselementen, grondwerk, plantwerk, levering van plantmateriaal en de levering en het plaatsen van rasters.

De financiering komt ten laste van de gemeenten Rhenen (grotendeels) en Veenendaal, met subsidie.

6. Wegbeplantingen

Thema's/elementen

Aanleg/vervanging van wegbeplantingen:

- 6a. Oost: omgeving De Kraats/Nergena en de Born vervangen en aanvullen van wegbeplanting (4 km).
- 6b. Oost: vervangen beplanting Veensteeg (4,5 km) door knotbomen; elzen of wilgen.
- 6c. West: langs de Noordelijke en Zuidelijke Meentsteeg (4 km).
- 6d. West: herstel wegbeplanting Rauweveldseweg (0,75 km).

Aanpak

Uitvoering en beheer door de betreffende gemeente.

Relatie met andere plannen

Alleen het aanbrengen van boombeplantingen komt overeen met de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. De gemeenten Wageningen en Ede zullen hiervoor géén bermen uitbreiden. Het project is niet opgenomen in Plan Achterberg.

Kostenramingen financiering Oost

- Aanleg/vervanging wegbeplantingen in de Kraats, Nergena (4 km) en omgeving de Born (2 km) in bestaande bermen: € 120.000,-
  - Beheer van nieuwe beplanting en voormalige pootrechtbomen: $350 \times € 18,-/\text{jaar}$ € 6.300,-/jaar
  - Vernieuwen wegdek (ten behoeve van recreatief fietsverkeer) en beplanting Veensteeg € 100.000,-
  - Vernieuwen beplanting Veensteeg € 45.000,-
- De financiering komt ten laste van de gemeenten Wageningen en Ede, met subsidie.

Kostenraming en financiering West

- Aanleg/vervanging van beplanting Noordelijke en Zuidelijke Meentsteeg: $4 \text{ km} \times € 20.000,-$ € 80.000,-
  - Herstel wegbeplanting Rauweveldseweg: $0,75 \text{ km} \times € 20.000,-$ € 15.000,-
- De financiering komt ten laste van de gemeente Rhenen, indien mogelijk met subsidie.

7a. Cultuurhistorie en kunst

Doel

Doelstelling is het integreren van de aanpak van cultuurhistorie van Binnenveld-West en –Oost en het komen tot één cultuurhistorisch overzicht voor het hele Binnenveld. Tevens wordt beoogd de cultuurhistorie meer zichtbaar te maken en dit te combineren met de fiets- en wandelroutes en elementen te herstellen c.q. het herstel te stimuleren.

Thema's/elementen

Van de aanwezige cultuurhistorische en aardkundige objecten in het Binnenveld is een voorlopige groslijst gemaakt. Zie bijlage 1 voor de tabel met omschrijvingen.

- Aardkundige waarden: 4
- Oude cultuurlandschappen: 7
- Verdedigingslinie: 1
- Waterlopen/kanalen/dijken: 4
- Ontginningsassen: 11
- Wegen, spoorlijnen, bruggen: 3 (1,1,1)
- Gebouwen, agrarisch en overig: 61 (51,11)
- Kastelen (overblijfselen/archeologie): 3
- Landgoedterreinen: 1
- Archeologische vindplaatsen: 20
- Baksteenindustrie 2

Aanpak

Allereerst wordt een overzicht gemaakt van en visie gevormd over de aanpak van cultuurhistorie voor het hele Binnenveld. Daarna worden de afzonderlijke elementen beschreven en beoordeeld. Dit resulteert in een kaart met beschrijvingen en waardering van de elementen. Tevens wordt gedaan aan informatievoorziening (brochure, informatiepanelen).

Bij de uitvoering van maatregelen wordt zoveel mogelijk afgestemd op en aangesloten bij andere bestaande plannen. Het gaat onder andere om het plan voor de Wageningse Eng, het plan van Waterschap Vallei & Eem en Staatsbosbeheer voor de omgeving van de Grift, en het plan voor de Grebbelinie. Voor de uitvoering van overige maatregelen wordt gebruik gemaakt van de Belvoir regeling. Dit plan voorziet in een cofinanciering, geraamd op 50%.

Relatie met andere plannen

Het project is niet opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. Het project is niet opgenomen in Plan Achterberg.

Kostenraming en financiering

- Plankosten	€ 15.000,-
- Informatievoorziening en herstelmaatregelen, waarvan minstens 50% externe subsidie	€ 80.000,-/jaar

De financiering komt ten laste van de WERV gemeenten; alleen indien subsidie wordt verkregen.

7b. Kunst aan de Grift

Kunst aan de Grift betreft een landart project op perceel 238 (Bennekom, overgang Grift bij de Werftweg - Zuidelijke Meentsteeg), volgens ontwerp van kunstenaar Marius Boender in opdracht van CBK Ede. Dit is een project in het kader van het Beeldplan Bennekom. Het plan geeft een omleiding van de Grift aan en een waterkom waarin kwelwater omhoog kan komen. Het wordt een verstilde plek.

Aankoop van het terrein gebeurt in het kader van natuurontwikkeling (SBB). Reservering vanuit Geldstroom Beeldende Kunst en vormgeving (provincie Gelderland) bedraagt € 70.000, -. De omvang van het kunstwerk hangt af van de grootte van het gebied en beschikbare gelden.

8 Ecologische verbindingen en netwerken

Doel

Acht projecten versterken de ecologische relaties tussen het kerngebied langs de Grift, de Heuvelrug en de Veluwe.

Thema's/elementen

De ecologische verbindingen dienen aan te sluiten op de groene wiggen.

Relatie met andere plannen

De projecten zijn uitgebreider omschreven in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost en/of het Plan Achterberg.

8a. Groene verbinding Bennekomse Meent – Hoekelum

Met de aanleg van robuuste houtsingels (zie 5a) wordt in de Kraats de ecologische verbinding tussen de Utrechtse Heuvelrug, Bennekomse Meent en Hoekelum (Veluwe) versterkt.

Deze verbindingzone maakt deel uit van het plan Groene verbindingen in Ede.

De zone ligt noordelijker dan op de maatregelenkaart van de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost is aangegeven.

De aanleg gebeurt voor rekening van de gemeente Ede, met subsidie.

8b. Ecologische verbinding Wageningen Noord

Tussen Bennekom en Wageningen wordt een verbinding tussen de Veluwe (groene wig, zie 2b) en de Grift gerealiseerd. Deze verbinding draagt tevens bij aan de landschappelijke inpassing van de noordelijke stadsrand van Wageningen.

De inrichting zal bestaan uit smalle ruigte- en kruidenstroken langs oevers en bermen (één lijn naar het westen en één lijn naar het zuidwesten) en stapstenen van 25 bij 25 meter met bomen en struiken. In totaal is nog 2 ha groen en water nodig.

- Grondverwervingskosten: 2 ha x € 45.000,-	€ 90.000,-
- Kosten inrichting en beheer per element (water, groen): 2 ha x € 35.000,-	€ 70.000,-

Het Gebiedsplan van Gelderland voorziet alleen in een beheervergoeding voor randen en zomen ten westen van Wageningen en ten oosten van de N781.

Voor ca. 3500 m slootoever ontbreekt de gewenste beheervergoeding (bij 5 m breedte van kruidenrijke zomen (1,75 ha): € 16.000, - /jaar).

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost (onder de naam Nergenase Beek).

De aanleg gebeurt voor rekening van de gemeente Wageningen, met subsidie.

8c. EVZ Grift oostzijde

Langs de oostzijde van de Grift wordt een verbinding gerealiseerd met de Rijn (zuidwaarts); conform het Gelders Gebiedsplan Natuur en Landschap: natuurlijke oevers en enkele stapstenen in de vorm van moerasjes en poelen. Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

- Grondverwervingskosten:	€ 90.000,-
- Kosten inrichting en beheer	€ 115.000,-

8d. EVZ Grift westzijde

Langs de westzijde van de Grift wordt met natuurlijke oevers een verbinding gerealiseerd met de Rijn (zuidwaarts) en de Grebbelinie (noordwaarts). Het fietspad langs de westelijke oever van de Grift is opgenomen in het Plan Achterberg en inmiddels (medio 2007) gerealiseerd. De ecologische verbindingszone moet nog worden gerealiseerd.

8e EVZ Laarserberg – Heuvelrug

In de groene wig tussen Rhenen en Achterberg worden maatregelen genomen om de ecologische samenhang langs de flank van de Heuvelrug te behouden en te verbeteren. De zone maakt deel uit van de provinciale ecologische hoofdstructuur.

Het project is ten dele opgenomen in het Plan Achterberg.

De aanleg gebeurt voor rekening van de provincie Utrecht conform het Gebiedsplan.

8f. EVZ zuidoost Veenendaal

Aan de zuidkant van het bedrijventerrein van Veenendaal wordt een ecologische verbindingszone gerealiseerd vanaf de Heuvelrug naar de Hellen en de Bennekomse Meent. Deels zal deze zone worden ingericht met een houtsingel, zodat ook de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein wordt verbeterd.

Het project is opgenomen in het Plan Achterberg en LOP Veenendaal.

De aanleg gebeurt voor rekening van de gemeenten Rhenen en Veenendaal, met subsidie.

8g/h. Robuuste verbindingszone langs de Rijn

Langs de Rijn wordt de robuuste ecologische verbinding ontwikkeld; vanaf de Blauwe Kamer naar de Palmerswaard bij Rhenen (8g), en naar de Wageningse uiterwaarden en de Renkumse Poort (8h).

Het project is niet opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. Het project is niet opgenomen in Plan Achterberg.

De realisatie gebeurt door SBB.

8i. Ecologische verbindingszone naar de Slaperdijk

Het vastgestelde plan voor de groenzone Ede-Veenendaal voorziet in de realisatie van de noordelijke verbindingszone tussen de Bennekomse Meent en de Hellen richting Slaperdijk en Allemanskampje. De realisatie vindt plaats in het kader van de Groene Grens en met 25 ha STUIT subsidie. Deze zones maken deel uit van de provinciale ecologische hoofdstructuur.

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

9. Weidevogels

Doel

De open gebieden in het Binnenveld, totaal ca. 1.000 ha, zijn van belang voor weidevogels, zowel voor de kritische (Grutto, Tureluur, Wulp etc.) als de meer algemene soorten (Kievit, Scholekster etc.) en voor zangvogels zoals Veldleeuwerik. Het doel is de weidevogelpopulaties te behouden en te ontwikkelen.

Thema's/elementen

Via de gezamenlijke inzet van boeren en vrijwilligers van de weidevogelwerkgroepen wordt geprobeerd het broedsucces te verbeteren. Tevens is combinatie van maatregelen nodig zoals nestbescherming, aanpassing van het maaibeheer met een rustperiode tot half juni, beheer van randen en zomen die dienen als vluchtstroken voor jonge vogels en plasdraspercelen als foerageergebied voor volwassen vogels. Het streven is een mozaïek van percelen met uitgestelde maaidatum, randenbeheer en gangbaar agrarisch gebruik in de centraal gelegen open gebieden.

Weidevogelbeheer

Aanpak

Via het Natuurgebiedsplan van Gelderland en Beheersgebieden van Utrecht zijn zeer beperkt rijkssubsidies agrarisch natuurbeheer voor deze beheermaatregelen opengesteld, ten westen en ten oosten van het centrale natuurontwikkelingsgebied.

In het westelijk gebied zijn, voor 25 ha collectief weidevogelbeheer en maximaal 100 ha voor de hele Gelderse Vallei, beheersvergoedingen voor randen en zomen mogelijk. Het collectief pakket voor 25 ha weidevogelbeheer is door de bijbehorende regelgeving niet realiseerbaar.

In het oostelijk deelgebied van 550 ha zijn voor 11 ha bonte weide- en hooirand, kruidenrijke zomen en akkerfloraranden beheersvergoedingen mogelijk. Bij de gewenste rand van 5 m breedte is dat 22 km randenbeheer. Door dit beheer op twee of drie lokaties als pilotproject uit te voeren wordt het effect zichtbaar. Voor de SBB-gronden zijn al afspraken gemaakt over uitgesteld maaibeheer.

Voor de (nog) agrarische percelen in het centrale natuurontwikkelingsgebied, voor het oostelijk deelgebied en in de Maanderbroek ontbreken de vergoedingen voor algemeen weidevogelgebied. Ook voor het westelijk deelgebied is een vergoeding voor werkbaar beheermaatregelen nodig.

Vooruitlopend op de ontwikkeling van nieuwe natuur en andere ontwikkelingen tijdens de uitvoeringsperiode van het plan Binnenveld (2007-2013), kunnen dergelijke jaarlijkse vergoedingen gecombineerd met de actieve rol van de weidevogelwerkgroepen een belangrijke bijdrage leveren aan het weidevogelbeheer.

Relatie met andere plannen

Het project is niet opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. Het project is niet opgenomen in Plan Achterberg.

Kostenraming en financiering Oost

- Bij 6 jaar weidevogelbeheer (mozaïekbeheer en nestbescherming): op 50 ha (ca. € 350,-/ha/jr):
€ 17.500,- /jaar. Plus een vergoeding voor de vrijwilligers. Dus € 18.000,-/jaar.

Totaal 6x € 18.000,- € 108.000,-

De financiering komt ten laste van de gemeenten Wageningen en (vooral) Ede; alleen indien subsidie wordt verkregen.

Kostenraming en financiering West

- Bij 6 jaar weidevogelbeheer (mozaïekbeheer):
op 10 ha (ca. € 350,-/ha/jr): € 3.500,- /jaar.

Vergoeding voor nestbescherming:

100 x € 25 plus 100 x € 50: € 7.500,- /jaar.

Plus een vergoeding voor de vrijwilligers.

Dus € 12.000,-/jaar. Totaal 6x € 12.000,- € 72.000,-

De financiering komt ten laste van de gemeente Rhenen; alleen indien subsidie wordt verkregen.

10. Ecopassages

Doel

Barrières in ecologische verbindingen worden opgeheven.

Thema's/elementen

In de groene verbinding Bennekomse Meent - De Kraats - De Hoeven zijn twee dassentunnels gepland. Onder de A12 worden twee ecopassages gerealiseerd door RWS: bij de Hoekelumse Eng en bij het Pakhuisviaduct tussen Ede en Veenendaal.

Op het grondgebied van Rhenen zijn vier ecopassages voorzien: onder de N225, de N233 (tweemaal) en de Achterbergse Straatweg.

Aanpak

Om te bepalen waar welke passages nodig zijn, wordt een plan opgesteld. Realisatie kan plaatsvinden al dan niet in combinatie met aanleg en reconstructie van wegen en spoor.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. Het project is opgenomen in Plan Achterberg.

Kostenraming Oost

- Plankosten en overleg	€ 5.000,-
- Kosten inrichting twee passages	€ 40.000,-
Realisatie voor rekening van de wegbeheerders, met subsidie.	

Kostenraming West

- Plankosten en overleg	€ 7.500,-
- Kosten inrichting vier passages	€ 80.000,-
Realisatie voor rekening van de wegbeheerders, met subsidie.	

11. Ommetjes vanuit de kernen

Doel

Voor de bewoners van Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen, Achterberg en Veenendaal komen leuke korte wandelroutes beschikbaar, die het Binnenveld in leiden.

De ommetjes worden gerealiseerd in de vorm van zogenaamde 'klompenpaden'. Dat wil zeggen dat ze (deels) worden gerealiseerd over particulier terrein. Particulieren krijgen voor de instandhouding een beheervergoeding.

De ommetjes kunnen aansluiten op twee langere klompenpaden.

Wandelpad met klaphekje

Thema's/elementen

Het gaat om zes ommetjes met ongeveer 3 km graspaden met klaphekjes; in combinatie met twee langere klompenpaden met bijkomende voorzieningen. Voor deze projecten is grondvergoeding en/of aankoop en een beheervergoeding voor de paden nodig; dit in combinatie met de aanleg van beplantingen, bankjes (25 stuks), picknickplekken (10 stuks), voorlichtingspanelen (10 stuks; zie project 14) en klaphekjes.

Bijzondere afstemming is nodig bij dubbel grondgebruik langs natuurvriendelijke slootkanten en brede landschapselementen. Ook de combinatie van wandelpaden met fiets- en ruiterspaden vraagt bijzondere aandacht. De wandel- of fietsroutes zijn te combineren met een kunst- of beeldenroute.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. Het project is opgenomen in het Plan Achterberg en de Groene Grens.

Kostenraming en financiering Oost

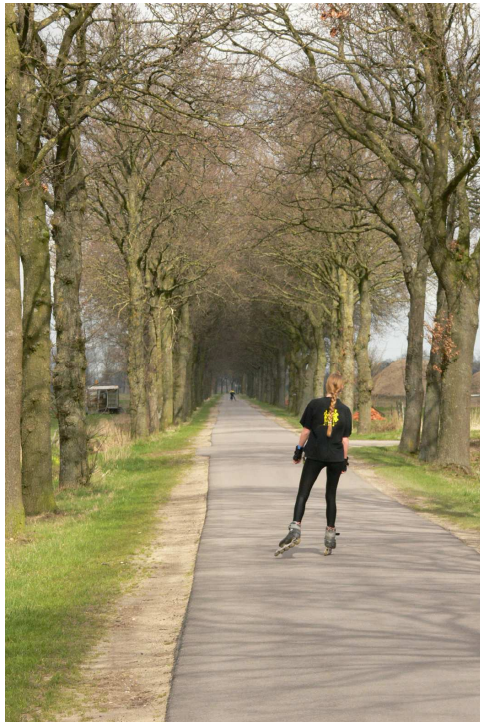
Kosten aankoop/waardedaling en inrichting: pm

Voor bijna 12 km klompenpaden en voor recreatieve voorzieningen zijn kosten opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. De gemeenten Ede en Wageningen dragen bij in de plankosten en de beheerkosten, met subsidie.

Kostenraming en financiering West

De kosten van de paden in Rhenen zijn niet geraamd.

Bij realisatie levert de gemeente Rhenen een eigen bijdrage, met subsidie.

Skaters in het Binnenveld

Fietsroutes

12. Fietspaden

Doel

Het Binnenveld wordt utilitair en recreatief ontsloten door veilige en interessante fietsroutes.

Thema's/elementen

Gedacht wordt aan nieuwe vrij liggende fietspaden langs de Werftweg en de Maanderdijk.

Deze plannen moeten nog afgestemd worden met het fietspadenplan van de WERV.

Het fietspad langs de Grift (westoever) is medio 2007 al gerealiseerd.

Waarschijnlijk is voor het routenetwerk ook grondverwerving nodig, omdat niet alles op bestaande wegen en bermen is te realiseren. Bij dit project hoort ook een extra fietsbrug over de Grift; ergens in het midden van het gebied in het verlengde van de Nieuwesteeg.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost. Het project is opgenomen in het Plan Achterberg. Voor de WERV is een fietspadenplan. In de Groene Grens is een fietsverbinding tussen Veenendaal-Oost en de Kade voorzien, de Kade wordt een belangrijke noord-zuid verbinding voor fietsers.

Kostenraming en financiering Oost

Kosten aankoop/waardedaling en inrichting: pm

Een bijdrage van de gemeenten Ede en Wageningen moet nog gezien worden. Het fietspad bij Veenendaal-oost komt ten laste van de Groene Grens.

Kostenraming en financiering West

De kosten van de fietspaden in Rhenen zijn niet geraamd.

Een bijdrage van de gemeente Rhenen moet nog gezien worden.

13. Ruiterpaden

Doel

Er komen veilige en interessante ruiterroutes vanuit maneges door het Binnenveld en naar de bossen.

Vanaf de tunnel onder de Dreeslaan komt er een menroute over de Grift in de richting van Kwinteloyen en de Utrechtse Heuvelrug. Dit pad is onderdeel van de route Den Haag – Keulen.

Thema's/elementen

De routes zijn nog slechts indicatief. In overleg met maneges, ruitersorganisaties en grondeigenaren vindt uitwerking plaats.

De ruiterspaden worden gerealiseerd langs kavelgrenzen; in overleg met eigenaren.

Voor de menroutes is waarschijnlijk grondverwerving nodig, omdat niet alles langs bestaande wegen te realiseren is.

Ruiterroutes in het Binnenveld

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Kostenraming en financiering Oost

Kosten aankoop/waardedaling en inrichting: pm

Een bijdrage van de gemeenten Ede en Wageningen moet nog gezien worden.

Kostenraming en financiering West

De kosten van de fietspaden in Rhenen zijn niet geraamd.

Een bijdrage van de gemeente Rhenen moet nog gezien worden.

14. Infopunten

Doel

In het Binnenveld worden infopunten ingericht. Het zijn eenvoudige rustpunten met een bankje en een informatiebord. De informatie betreft wetenswaardigheden over het gebied. Tevens staan routes aangegeven.

Thema's/elementen

De infopunten worden gerealiseerd op bijzondere plekken en knooppunten van routes. Op de plankaart zijn de plaatsen indicatief aangeduid.

Relatie met andere plannen

Het project is opgenomen in de Verkenning planuitwerking Reconstructieplan Binnenveld Oost.

Kostenraming en financiering Oost

Kosten inrichting: pm

De gemeenten Ede en Wageningen dragen bij in de kosten, met subsidie.

Kostenraming en financiering West

De kosten van de fietspaden in Rhenen zijn niet geraamd.

Bij realisatie levert de gemeente Rhenen een eigen bijdrage, met subsidie.

Promotie en professionele ondersteuning

Om het LOP Binnenveld uitgevoerd te krijgen, is professionele ondersteuning nodig en doelgerichte communicatie. De betreffende projecten zijn in hoofdstuk 4 omschreven.

- 15. De aanstelling van landschapscoördinator(en)**
- 16. De aanstelling van een programmamanager**
- 17. Communicatiestrategie**
- 18. Verkenning Landschapsfonds**

4 De uitvoering

4.1 Promotie en professionele ondersteuning

Om het LOP Binnenveld uitgevoerd te krijgen is professionele ondersteuning nodig en doelgerichte communicatie.

- Landschapscoördinator(en); de gemeenten stellen vanuit de eigen bestaande organisatie landschapscoördinatoren aan, voor het overleg met de bewoners en de voorbereiding en begeleiding van het landschapsbeheer (project 15).
- Programmamanager Binnenveld; vanuit de WERV. Deze functionaris stimuleert de gemeenten om de uitvoering van de projecten uit het LOP Binnenveld op te pakken. Ook het opstellen van een marketing strategie om de kennis over en de betrokkenheid bij het Binnenveld te vergroten hoort tot de taken. In de WERV agenda 2007 is hiervoor al dekking opgenomen: € 20.000, - /jaar. De functionaris kan met deze opdracht namens de WERV gemeenten bij de SVGV worden gestationeerd (project 16).
- Om kennis over en de betrokkenheid bij het Binnenveld te vergroten wordt een communicatiestrategie toegepast. Het benaderen van doelgroepen en het inzetten van de juiste middelen wordt in een marketing strategie voorbereid. De presentatie en de vormgeving van infopunten (project 14) is hiervan een onderdeel (project 17).
- De gemeenten stellen zich de vraag hoe zij maximale betrokkenheid en extra middelen kunnen genereren voor de zorg voor het landschap. De gemeenten laten een verkenning uitvoeren naar de mogelijkheden van een landschapsfonds. Welke additionele mogelijkheden zijn er, door van buiten naar binnen te werken? Dit in aanvulling op beschikbare overheidsmiddelen. Welke bronnen binnen en buiten het gebied zouden in aanmerking kunnen komen? Welke partijen zouden zich hierbij aangesproken kunnen voelen? Kan de dynamiek van functiewisseling eveneens een input vormen voor een landschapsfonds (project 18)?

4.2 Organisatie uitvoering LOP Binnenveld

Over de financiering, prioritering & fasering en de organisatie van de uitvoering worden per provincie afspraken gemaakt.

Vanuit de WERV wordt een programmamanager Binnenveld aangesteld. Deze werkt met een specifieke opdracht voor het gehele Binnenveld, vanuit de SVGV.

Hiermee zal ook de afstemming van provinciegrensoverschrijdende projecten (bijvoorbeeld routes) plaats vinden.

Binnenveld Oost

In Gelderland sluiten de beide gemeenten hierover een convenant met de provincie. Het LOP Binnenveld zal in de loop van 2007 door de raden van de vier WERV gemeenten als beleidsplan worden vastgesteld. Alle projecten van de projectenlijst (zie bijlage 2) worden onderdeel van het convenant dat Wageningen, Ede en de provincie Gelderland zullen afsluiten. Voor de afstemming van de uitvoering wordt een nieuwe gebiedscommissie in het leven geroepen.

Voor Binnenveld Oost zullen de gemeenten Wageningen en Ede een (inter)gemeentelijke gebiedscommissie benoemen. Die commissie krijgt vanuit de gemeenten Ede en Wageningen opdracht te adviseren over de Verkenning Reconstructieplan Binnenveld Oost en het Gelderse deel van het LOP Binnenveld. Het betreft dus alle Gelderse projecten van het projectenoverzicht in bijlage 2.

De huidige Gebiedscommissie Binnenveld Oost wordt opgeheven. In direct vervolg daarop formeren Ede en Wageningen een nieuwe (inter)gemeentelijke Adviescommissie Binnenveld-Oost onder voorzitterschap van de voorzitter van de huidige gebiedscommissie.

Vertegenwoordigd zijn:

- Waterschap 1x; van belang vanwege de afstemming met uitvoeringsprojecten volgens het afgesloten convenant met het Waterschap Vallei & Eem.
- SBB 1x.
- LTO 1x (inclusief de voorzitter).
- Natuur & milieu 1x.
- Bewonersgroep Wageningen 1x.
- Bewonersgroep Bennekom/ De Kraats 1x.
- Recreatieschap 1x.
- Gemeente Ede 1x.
- Gemeente Wageningen 1x.
- Reconstructie/ DLG 1x.
- Programma manager Binnenveld (WERV), die ook in Binnenveld West actief zal zijn.

Binnenveld West

In de provincie Utrecht kunnen de gemeenten Rhenen en Veenendaal gebruik maken van de SVGV voor de voorbereiding en uitvoering van de projecten.

In de huidige werkgroep Achterberg werken de gemeente Rhenen, de Werkgroep Milieubeheer Rhenen en LTO-Noord met de SVGV samen aan de voorbereiding en uitvoering van projecten.

In de toekomst kan de taak, het werkveld en de organisatie van de werkgroep enkele veranderingen ondergaan. Belangrijk is dat de werkgroep zicht richt op het gehele gebied van Binnenveld-West. Naast de uitvoering van de projecten van het Plan Achterberg behoort de uitvoering van alle projecten (bijlage 2) tot haar taak. De groep van deelnemers kan worden uitgebreid met de gemeente Veenendaal, Landschapsbeheer Utrecht, Waterschap Vallei & Eem en de programmamanager Binnenveld (die ook in Binnenveld Oost actief zal zijn).

Bijlagen

- I   Cultuurhistorische en aardkundige objecten Binnenveld (bij project 7)**
- II   Projecten uitvoeringsprogramma Binnenveld 2007-2013**
- III   Plankaart Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld**

**Bijlage I   Cultuurhistorische en aardkundige objecten Binnenveld
(bij project 7)**

<i>Categorie</i>	<i>Kenmerken/elementen</i>	<i>Aantal</i>	<i>Namen/locaties</i>
Aardkundige waarden	broekgebieden, graften, dekzandrug	4	Omgeving Blauwe hel en Hel, Laarsenberg, De Kraats, omgeving Grift
Oude cultuurlandschappen op dekzand	Verkaveling, bebouwingspatroon en beplantingen	3	Nergena, Eng Rhenen, Wageningse Eng
Oud cultuurlandschap oeverwal	Verkaveling, bebouwingspatroon en beplantingen	1	Nude
Oude cultuurlandschappen veen	Strokenverkaveling, hooilanden, bebouwingspatroon	3	Rhenense Venen, Achterbergse hooilanden, De Kampen
Waterloop met kade/dijk		2	Valleikanaal/Grift en Zijdvang
Rivierdijken		1	Grebbedijk
Ontginningsassen	Stegen	11	Noordelijke en zuidelijke Meentsteeg, Maatsteeg, Mansholtlaan, Bornsesteeg, Dijkgraaf, Lange Rijnsteeg, Slagsteeg, Veensteeg, Haarwal, Wageningse Afweg
Grebbeinie	Dijk, inundatiegebieden, hoornwerk en overige verdedigingswerken, kazematten	1	Kazemat Valleistraat, Hoornwerk en andere verdedigingswerken Rhenen
Kazematten overig	Pantherlinie	1	Harsloweg
Wegen		1	Cuneraweg
Spoorlijnen		1	Utrecht-Rhenen
Spoorbruggen		1	Spoorbrug Cuneraweg
Kanalen/havens	Ontsluiting richting de Grift	1	Nieuwe Kanaal en Binnenhaven
Agrarische monumenten	Boerderijen en aanverwante (bij)gebouwen	51	Oostelijk van de Cuneraweg buiten de bebouwde kom, agrarische monumenten gemeente Ede buiten de bebouwde kom
Overige monumentale gebouwen	Bv. Landhuizen, woonhuizen, loodsen e.d.	6	Spoorwachterswoning Noordelijke Meentsteeg, winkelwoonhuis Cuneraweg 212, landhuis Nude, karloods Harsedijkje, woonhuizen Grebbedijk en Lawickse Allee
Schaapskooien		1	Harsloweg
Bakhuizen		1	Middelbuurtse Weg, Veenendaal
Dijkopslaghuizen		1	Grebbedijk
Poorthuizen	Behorend bij kasteel	1	Harsloweg
Terrein landgoederen	o.a. gebouw met traditionalistische kenmerken, ijskelder, archeologische vindplaats	1	Heimerstein
Kasteelterreinen	Archeologische vindplaatsen	3	Harselo, De Horst, Levendaal (in de Kampen)
Nederzettingsterrein Romeinse tijd	Archeologische vindplaats	1	Nader te lokaliseren (omgeving Bennekom)
Nederzettingsterrein Steentijd	Archeologische vindplaats	1	Achterbergse hooilanden
Overige archeologische vindplaatsen		15	Achterbergse hooilanden, langs Grebbedijk, Veensteeg en in De Kraats
Zichtlijnen		1	Heimerstein

Bijlage II   Projecten uitvoeringsprogramma Binnenveld 2007-2013

Bijlage III   Plankaart Landschapsontwikkelingsplan Binnenveld

werv

